

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

77. Divitiarum non sumus domini, sed dispensatores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

rea tua? Ostendo tibi, ubi melius tua frumenta custodias, ubi benè sapias, ubi fures ea tibi auferre non possint: include ea in corde pauperum, ubi nulla tinea, nullus gurgulio consumat, nulla corrumpat vetustas. Habes apothecas, inopum sinus: habes apothecas, viduarum domos, habes apothecas, ora infantium orphanorum, dicatur tibi: *Ex ore infantium, & lactentium perfecisti laudem* Ista sint tibi apotheca, quæ maneat in æternum, ista sint tua horrea, quæ fecunditas futura non destruat: nam quid iterum facies, si tibi plus natum fuerit anno sequenti? Iterum ergo & illa destrues, quæ nunc facere paras, & majora facies? Dat enim tibi fecunditatem Deus, ut aut vincat, aut condemnet avaritiam tuam, quod excusationem habere non possis.

Psal. 8.

Osee 10.

Ambr. ser. 64.

Stultitia nota æternis cruciatibus major.

D. Aug. ho. 38.

Seminate, seminate vobis ad iustitiam. Esto spiritalis agricola, sere, quod tibi prodest: bona ratio in corde viduarum. Si terra tibi reddet fructus uberior, quàm acceperit, quàm magis misericordiam remuneratio reddet multipliciora, quàm dederis?

At tu nihil tale cogitas, sed tuam animam malignis consiliis affligens, cogitas abundantiam Dei humanam facere penuriam, & addis: *Anima mea, &c.* Nonne, si dici potest, muti animalis vox illa est? si enim iste porcina animam habuisset, quid ei aliud, quàm manducandi, & bibendi bona nunciare debuerat? Nec mirum, ipsius enim venter Deus sibi erat, & totus servus erat carnis. Sed audi, & homo, dignam appellationem, quæ te non hominum quisquam, sed ipse Deus appellat. At enim: *Stulte, hac nocte, &c.* Ipsius illis æternis cruciatibus major est stultitiae nota: qui enim paulò post erat rapiendus à vita, quæ cogitatur? *Destruam, inquit, horrea, &c.* & dicam: *Anima mea, &c.*

D. Augustinus hom. 38. O cæcitas avari! una nox ei superabat, & de multorum annorum vita cogitabat. Aderant, qui animam repeterent, qui pignus huius vitæ revocarent, & ille adhuc ad animam de opulentia loquebatur, & hac nocte animæ auferendæ dicebat: *Anima mea, ha-*

A *bes multa bona, &c. Sic est, qui sibi thesaurizat, & non est in Deum dives.*

Stulte, hac nocte. Assistunt jam, qui repositum animam tuam, & tu adhuc differes operum fructus tuorum? Adhuc tibi tempora vivendi longa meditaris? *Stulte, hac nocte.* Anima tua, avaræ, repositur: à tenebris incipit, & in tenebris perseverat: avaro semper nox est, dies iusto, &c. Gregorius 25. Mor. 2. In nocte ablata est anima, quæ considerationis lucem habere noluit.

Amb. l. de Nab.

Greg. 25. Mor. 2.

B *Stulte, hac nocte, &c.* Cyprianus de oratione Dominica: Lætatur stultus in fructibus ipsa nocte moriturus, & cui vita jam decrat, victus abundantiam cogitabat. Concludit Ambrosius.

Cyprian. de orat. Domin.

C *Qua autem parasti, cuius avum?* Quid quotidie meriris, & numeras, & obsequas? quid aurum trucas? argentum ponderas? Quàm melius est liberalem esse dispensationem, quàm sollicitum custodire? In avarorum persona David: *Miser factus sum, & curvatus sum, terram versus usque in finem (ad mortem.)* Mysticè dici potest, usque in finem, id est, quousque veniat Christus: *Psal. In finem, hoc est, in Christum, &c.* qui docens me contemptum terrenorum, exemplo suæ pauperitatis me erigat, alioquin semper curvatus ero, &c.

Psal. 37.

D

Divitiarum non sumus domini, sed dispensatores.

PVNCTVM LXXVII.

E *Homo quidam erat dives, qui habebat villicium, Græcè, œconomum, domus dispensatorem.* Sic eum appellat Hieronymus epist. 151. ad Algasiam.

Luc. 16. Græcè.

O quàm bonum, si nos non dominos, *Divitiarum sed dispensatores* crederemus! Primum nemo dominus, hoc discamus, inquit hoc loco Theophylactus, quod non sumus domini divitiarum (ut putamus) sed dispensatores alienarum rerum, quæ à Domino nobis creditæ

Theoph. ibid.

ditæ sunt, ut illas benè dispensemus, sicut ipse imperat.

Chryss. ser. 125. Chrysologus: In terra nos debemus sentire villicos, dominos non putate, pro rogationis temporaria ministerium suscepisse, non invenisse jus perpetuum possidendi.

D. Bern. ser. 4. de Adventu. Divitiæ verè, & propriè non sunt nostræ. Sic Bernardus: Quid vobis cum terrenis divitiis, quæ nec veræ, nec vestræ sunt? Si vestræ sunt, tollite eas vobiscum: sed homo cum interierit, non sumet omnia.

D. Chryss. hom. 2. ad pop. Hinc Chrysostomus. Sæpius risi testamenta legēs dicentia: Ille quidem habeat agrorum, vel domorum dominium, usum verò alius: omnes enim usum habemus, dominium autem nemo: nam in fine aliis cedemus, divitiarum usu solo decerpto, dominio autem nudi, & orbari ad aliam vitam migrantes.

Exod. 9. Phil. 1. de Cherub. Mens est uni-versa terra, dicit Dominus. Ergo Deus sibi omnium vendicavit dominium, inquit Philo, usum verò fructum distribuit suis subditis: (& quid inde educat, audite.) quodd si cognosceremus, curaremus, tanquam res Dei, cogitantes morem esse Domini recipere sua, quando-cunque ipsi visum fuerit, sic & ademptas ferremus levius: nunc plerique omnes, dum æstimant hæc sua esse propria, privati copiâ eorum, & egentes opprimuntur tristitiâ.

Levit. 23. Homines cogitant se colonos Dei. Idèd Dominus in Levitico: Terra, inquit, non vendatur in perpetuum. Rationem subdit: Quia mea est, & vos advena, & coloni mei estis. O sinos advenas, & colonos Dei putaremus, si relinquere terram jubermur, ut æquo animo ferremus! Sic affectum probaturus dixit ad Abraham? Exi de terrâ tua. Et quia suam non putavit, ut subitò exivit! Advena, & colonus erat, qui non se putabat dominum, sed colonum.

Luc. 16. Si in alieno fideles non fuissetis, quomodo mercedem accipietis? Audis hæc tua non esse, sed aliena? O quam utile hoc punctum! Divitiæ nostræ non sunt nostræ, sed Dei, & divitiarum sumus dispensatores, non domini. Ex hac consideratione quid Sancti colligebant? Quam parum sibi, quam fideliter, & copiosè aliis commun. D. Carolus ad eò strictus sibi ipsi dispensator, ut non-

A nisi parum panis, & aquæ, ut canis innoxius catenæ, acciperet. D. Greg. in Pontificatu, pauperimo quodam Eremita pauperior, ut Christi catenis arctissimè se cōstrinxerat. Ut non prostraverunt se ventre secus flumina fluxibilibus, sed ambulantes, solâ manu aquam gustabant, aut nec gustabant! Sed ut fidelis dispensatores, ut liberales cum aliis! Unde? Quia se Dei dispensatores existimabant.

B Qui se tales existimant, libenter distribuunt, nec tristantur, cum distribuunt, nec cum illis res auferuntur: quin rapinam bonorum cum gaudio suscipiunt, quod majoris virtutis est, inquit Chryl. quam eleemosynas facere. Nec mirum, tenent enim ea, quæ possident, ut res Dei, sicut verè sunt? fidelissimè dispensaturi, si Deus vult, si permittat auferri, patienter latari.

Job. 29. Job dum bona habebat, ut bonus dispensator? Pater eram pauperum: sed ubi ablata sunt: Sit nomen Domini benedictum. Dispensatorem, non dominum se putabat.

Hæc consideratio, inquit Philo, facit curare res, tanquam res Dei. Joseph œconomus in Ægypto, ut investigabat Scripturas rationis, ut Chaldæus habet, ut diligens œconomus hominis: O quam diligentiores deberemus nos esse, ut œconomi Dei!

D Divitiæ bonæ, vel malæ ex usu esse dicuntur. Si benè divitiis uteris, bonæ sunt, si malè, & malæ sunt, quia malè uteris eis. Sed qui fieri potest, ut ex eodè fonte quis hauriat aquam dulcem, & amarâ? Cur non ibat Ægyptius ad flumen, & sanguinem hauriebat. Ibat filius Israël, & aquam dulcissimam hauriebat. O quam refert manus ad Ægyptii, aut Israelitæ! Sic, si tu pauperibus largissimè tribuis, divitiæ tibi sanguinis non sunt, bonæ sunt: si prodigis, ac dispergis in luxus, sanguis suat, malæ sunt, &c.

Luc. 19. Ambrosius ad illa verba: Ecce dimidium bonorum, Domine, do pauperibus. Discite, inquit, non in facultatibus crimen hæerere, sed in iis, qui uti nesciant facultatibus: nã divitiæ ut impedimenta improbis, ita bonis sunt adjumenta virtutis.

Dives, & pauper salvari possunt: si divitiæ malæ essent, divites salvari non possent.

Luc. 7.

Philo.

Gen. 39. Chald. Joseph diligens œconomus.

Divitiæ ex usu vel bona, vel mala.

Exod. 7.

Luc. 19.

D. Ambros.

Job. 36.

Hb 2 scnt.

sent. Sed Deus potentes non abjicit, cum ipse A
sibi potens, quin tot divites salvati sunt, quia
nimiram divitiis bene usi sunt, &c.

Chryl. ser. 121.

Chrysol. in illud: Homo quidam erat di-
ves, & induabatur purpura, & bysso, &c.
Nunquid, ait, per se tantum divitiarum cri-
minosa sunt, aut sola & per se penes Deum
damnanda sunt vestes? & tantum per se
punienda sunt epulae, ut non solum care-
ant premio bonorum, sed omnium ma-
lorum ferant, & mereantur exitium? Aut
ita per se probata est, sanctificata mendici-
tatis, ulcera tam sacra, ut Angelorum
manibus Abraham sancti rapiantur ad gre-
mium.

Gen. 30.

Et mirum, Fratres, quod Abraham
quondam dives, nunc divitem spernit, di-
cente Scriptura: Erat autem Abraham di-
ves valde. Et cum, quem habuit in bonis
praesentibus patrem, nunc reprobatur, & pa-
tetur esse poenalem, praesertim cum neque
pauperis hujus bona, neque mala divitis
illius prodiderit sermo divinus. Cur ergo
nunc Abraham ambit pauperem, divitem
refugit, & refutat? Aut quemadmodum
hunc Abraham innocentem habuere di-
vitiarum, criminofum? Illum promoveri ad
omnium requiem Beatorum, hunc in om-
nium malorum barathrum deputa-

Abraham be-
ne usus divitiis

runt? Abraham, Fratres, non sibi, sed pau-
peri dives fuit, & opes non habere, sed
propagare gestivit magis, magisque in
sinu pauperis, quam in horreis recondere
suas studuit facultates, sicut toto vitae ejus
ordine perdocetur. At ille alter dives,
immo divitiarum captivus, servus opum,
& ipsis censibus compeditus, tantum
pompe immobile sepulcrum, in quo pie-
tatis totus utique & visus defecerat, &
perditus, non jam personam, non pau-
perem, sed ipsam misericordiam despiciit
ad januam suam Lazaro sic jacentem. Pur-
pura, bysso, delicatis vestibus, epulis blan-
dis, ferrea viscera crudelis anima nutrie-
bat. Verum, verum est, quod dives
cum nec micam dare potest,
semper avarus
eget.

De affectu libero, et terrenis
evulso.

PVNCTVM LXXXVIII.

Viri Galilaei, quid statis? hoc est, Galilaei, Aet. 1.
statis? Peregrini, & viatores (hoc sibi Hebr.
vult Galilaei) & statis? Gregorius: Stultus D. Greg.
viator est, qui in itinere amœna prata Affectus sunt
conspiciens, obliviscitur, quod tendebat. à terrenis liberi

Non id unquam obliti sunt Sancti, quo-
rum cordibus fixa hæc inhaerebat cogita-
tio, peregrinos, non cives esse hujus ter-
rae. Fide (Abraham) demoratus est in terra
repromissionis, tanquam in aliena, in casulis
habitando cum Isaac, & Jacob, coheredibus Hebr. 12.

repromissionis ejusdem, expectabat enim fun-
damenta habentem civitatem, cuius artifex.
& conditor Deus. Mira affectus evulso! In
terra, quam sibi Deus repromiserat, demo-
ratus est. Græcè, Advena fuit, vel commi-
gravit. Noluit scilicet immorari, ut in
propria, sed tanquam in aliena. In casulis
habitando, in casulis à cadendo. In tuguriis,
inquit Anselmus, habitavit, non magna D. Anselm.
domorum ædificia construxit, sed parva Abraham af-
illi succederunt tuguria, quoniam mens sectu à terra
ejus aliò tendebat. In casulis, & tentoriis, evulso.

more viatorum, qui in alieno solo non æ-
dificant, inquit Gagnæus. Non enim hic
studuit ædificiis, aut possessionibus, sed
omniò liber, & expeditus esse voluit,
non possidens nec passum pedis. Sic in sua
concione Stephanus: Et non dedit illi Deus Aet. 7.
hereditatem in ea (terra) nec passum pedis. Ut
eum constructum tenuit: Nec tamen tur-
barus est, inquit Haymo, licet in terra sibi
repromissa, & semini ejus (Tibi dabo ter-
ram hanc, & semini tuo) quin ibi filium pe-
regrinum vidit, nepotem item peregrina-
tari conspexit, nec turbatus est: men-
tes eorum aliò tendebant, inquit Ansel-
mus.

Sed quoniam conceptus est D. Chry-
sostomi, ex ejus ore aureo audiamus: Tibi Chryl. ibid.
& semini tuo, inquit, non per semen tuum Gen. 15.
tibi,